

*Гончарова Світлана Леонідівна,
учитель початкових класів,
загальноосвітньої школи І ст. «Мрія»
Кіровоградської міської ради
Кіровоградської області*

З УКРАЇНОЮ У СЕРЦІ

(усний журнал для учнів 2 класу)

*Фраза – напуття: «Тепло моїх долонь і розуму , і серця
Я Україні милій віддаю.»*

Мета уроку: формувати компетентності: ключові (уміння вчитися – самоорганізовуватися до навчальної діяльності у взаємодії, працювати згідно з правилами роботи в групі; загальнокультурна – дотримуватись норм мовленнєвої культури; здоров'язбережувальна – дотримуватись правильної постави за партою; предметні – поглибити знання учнів про нашу Україну; розвивати творчі задатки школярів, цікавість до рідного краю; виховувати патріотів держави, повагу до її символів, бажання стати гордістю своєї Батьківщини.

Обладнання: дошка, прикрашена дитячими малюнками, вишитим рушником, квітами-символами України; плакат з гіками калини та словами – символами на них.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

1. Привітання вчителя.

- Дорогі діти, вітаю вас з початком нового навчального року, бажаю міцного здоров'я, успіхів у навчанні, справжніх друзів і високих досягнень!

2. Вітання учнями один одного.

- Привітайте один одного зі святом знань , посміхніться, скажіть своєму сусідові комплімент, потисніть йому руку.

II. Ознайомлення з темою уроку. Мотивація навчальної діяльності.

- Діти, пропоную вам поміркувати та закінчити рядки з вірша Василя Симоненка.

**Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки ... (Батьківщину).**

(Діти пропонують свої варіанти відповідей, вчитель закінчує рядок словами поета.)

- Так писав відданий син України Василь Симоненко, поет, патріот і мужній громадянин. Як і рідну матір ми не вибираємо, так і Батьківщину людина не вибирає, але прикипає до неї всім серцем, як і до рідної неньки, проймається великою і світлою любов'ю на все своє життя. От ми з вами і почнемо нашу дорогу до знань з найсвітлішого – з любові до рідного краю.

- Україна – це наш рідний край, наша дорога і мила Вітчизна, земля, де ми народилися, уперше побачили і пізнали світ, почули колискову пісню, рідну мову, відчули любов і ласку – це наша найдорожча у світі Батьківщина. Вона для кожного з нас одна, як і мама.

- Діти, подивіться уважно на дошку. На гілочках куща калини написані слова. Про що ви думаєте , коли їх читаєте?

Калина   Дніпро   лелека   вишиванка   Тарас Шевченко
барвінок   Київ   верба   тризуб   віночок   криниця

- Отже, здогадались? Так, вірно. Україна – наша Вітчизна – ненька зі своєю історією, добротою, щирістю, красою, садочками та полями, над якими вільно та грайливо у безхмарному голубому небі пролітають лелеки...Це найдорожча і найрідніша земля, де ми народилися, де живуть наші батьки, рідні, де звучить чарівна українська пісня.

- Всі ці слова стосуються нашого рідного краю – України.

(вчитель прикріплює по середині табличку зі словом Україна)

- А якими ще словами, близькими за значенням, ми можемо її назвати?

(Батьківщина, рідна сторона, любий край, земля батьків, отчий дім, рідний дім, отча земля, моя держава)

- Прочитайте тему нашого уроку.

(діти з дошки читають тему « З Україною у серці»)

- Як ви розумієте ці слова? Що може тримати людина в серці?

(вчитель підсумовує відповіді учнів, підводить до висновку)

- Отже, сьогодні ми з вами розпочинаємо подорож нашою країною. Ми будемо гортати уявні сторінки усного журналу, виконуючи різні завдання, та ще краще пізнавати нашу рідну країну.

- Під час уроку треба бути старанними і наполегливими, тільки разом ми подолаємо цей шлях.

-

III. Осмислення та усвідомлення матеріалу уроку.

1. Перегортаємо 1 сторінку « Україна устами поетів »

- Послухайте вірш. Якими ще словами, що асоціюються з Україною, можемо доповнити слова на дошці.

Що ж таке є моя Батьківщина?

Під вікном червоніє калина,

казочка цікава у бабусі,

і тихенька пісенька матусі.

Сила та незламність мого тата,

вся обсаджена квітками рідна хата.

Попід тином дідова криниця,

Ген у полі – золота пшениця.

На даху в своїм гнізді лелека

І дорога у майбутнє – ой далека.

І веселочка зігнулась понад ліс,

І стрімкий за полем обеліск.

(діти доповнюють групу слів на дошці словами з вірша: бабусина казка, пісня матусі, сила тата, пшениця тощо)

- Чи є десь на землі такий чарівний край, де тихі весняні ночі пливуть на крилах солов'їних пісень, де вранці на замріяній річці джерельною водою умивається біле латаття, де навесні та влітку під шатами яскравих дерев яскравіє килим різнотрав'я і квітів?

- Є, - це наш рідний край.

(Звучить пісня «Квітуча Україна» у виконанні Н. Майї).

- Рідний край...Він починається від батьківського порогу, стрункої тополі, твоїх воріт, з барвінку, який ніжно стелиться по садочку. Найсвятішими для нас є слова Україна, Батьківщина.

(Учні декламують вірші.)

1. Є край, де найкращі у світі пісні
І цвітом чарує калина,
Де сонечко вперше всміхнулось мені
Це дім мій – моя Україна.

2. Ось небо блакитне і сонце в зеніті!
Моя Україна — найкраща у світі!
Моя Україна — це ліс і озерця,
Безмежні степи і чарівні джерельця.

3. Красиві пейзажі і гори високі,
Маленькі струмочки і ріки глибокі.
Міста старовинні і замки прекрасні,
Великі будови і дуже сучасні.

4. Сади чарівні, мальовничії села,
Моя Україна — це пісня весела.
Це щира, багата, як світ, її мова,
Крилата, така мелодійна, чудова!

5. Її обереги — верба і калина.
Найкраща у світі — моя Україна.
Бо нам найрідніша Вітчизна і мати.
То як же нам, дітям, її не кохати!?

6. Моя Україна — козацька слава!
Така волелюбна і мирна держава.
Вона дорога нам, і рідна, і мила,
Бо світ перед нами, як мати, відкрила.
Вітчизно свята, дорога Україно,
Для кожного з нас ти у світі — єдина.

2. Перегортаємо 2 сторінку « Ми актори »

Інсценізація

Сценка

Вчитель:

Засперечались одного разу діти, яка стежка найкраща?

1 дитина:

– До магазину, - там є цукерки.

2 дитина:

– Ні, до школи, - там є діти.

3 дитина:

– Ні, до річки, - там можна купатись.

4 дитина:

– Ні, в садок, - там повно яблук та груш.

5 дитина:

– Ні, у поле, - там простір широкий.

Вчитель:

Але тут увійшла мама. Діти запитують її:

(хором)

- Яка стежка найкраща?

Вчитель:

Мама подивилась на дітей, лагідно посміхнулась і відповіла...

Мати:

- Додому, діти! До рідного дому!

- Як ви гадаєте, чому мама так сказала?

- А для вас яка стежка найкраща?

3. Перегортаємо 3 сторінку « Народ скаже – як зав’яже » .

Гра – конкурс « Хто швидше промовить кінцівку прислів’я »

- Рідна сторона - мати, а чужа – ... (мачуха)
  - Людина без Батьківщини, що ... (пташка без пісні)
  - Та земля мила, де ... (мати народила)
  - Всюди добре, а ... (дома краще)
  - Без верби і калини (нема України)
  - За рідний край ... (життя віддай)
  - Тільки в ріднім краї... (солов’ї співають)
- Молодці! А хто з вас може пригадати інші прислів’я про Україну?

4. Перегортаємо 4 сторінку « Бабусина скринька».

- Здавна в українців був звичай – найцінніші речі складати у скриню. Повна скриня – це символ достатку. У цю скриню ми зберемо речі, якими відрізняється український народ від інших народів.

- Попрацюйте в парах. Виберіть ті речі, якими славляться українці.

- Плов, вареник , драник;

- Лелека, слон, мавпа;
- Пальма, калина, ялина;
- Вишитий рушник , віяло, матрьошки;
- Береза, клен, верба ;
- Місяць, зірка, тризуб;
- Чорнобривці, кактус, гвоздика.
- Віночок, хустинка, шапка

(діти працюють в парах, підкреслюють на картках потрібні слова. Перевірка відбувається фронтально.)

5. Перегортаємо 5 сторінку « Славетні українці».

- Українська земля багата талановитими людьми. Скільки поетів та художників, спортсменів та співаків прославляють Батьківщину на рідних теренах та в усьому світі. Пригадайте їх імена.

(діти називають видатних українців)

- Пропоную переглянути слайд – шоу « Гордість Батьківщини »

6. Перегортаємо 6 сторінку «Ми співавтори». Робота в групах.

- Щоб переконатися, яка прекрасна кожному з нас рідна Батьківщина спробуємо відредагувати строфи у вірші.

(Діти діляться на групи – по 5-6 учнів, за малюнками – картками. Завдання для кожної групи розписані на листках.)

І група «Листочки калини»

Моя Батьківщина – це хата й..., (калина)

Що виросла біля .... (вікна)

Моя Батьківщина – це вся Україна,

Що в цілому світі ...!(одна)

Моя Батьківщина – це села й містечка,

Й верба, що пустила ....(гілля)

І річка красива від нас недалечко...
Уся наша рідна ...!(земля)
Моя Батьківщина – це будні і ..., (свято)
І неба безмежного шир.
Щасливе дитинство, і мама, і ..., (тато)
Це радість, це ласка і ...!(мир)

II група «Кетяги калини »

Ось небо блакитне і сонце в зеніті!
Моя Україна - найкраща.....(у світі)
Моя Україна - це ліс і озерця,
безмежні степи і чарівні.....(джерельця)
Красиві пейзажі і гори високі, маленькі
Струмочки і ріки.....(глибокі)
Сади чарівні, мальовничі села,
Моя Україна - це пісня.....(весела)
Це щира, багата, як світ, її мова,
Така мелодійна, крилата,.....(чудова)
Її обереги - верба і калина,
Найкраща у світі-моя.....(Україна)
Бо нам найрідніша Вітчизна і мати,
То як же нам, дітям, її.....(не кохати)
Вона дорога нам, і рідна, і мила,
Бо світ перед нами, як мати.....(відкрила)
Вітчизна свята, дорога Україна,
Для кожного з нас ти у світі..... (єдина)
(Учні працюють в групах, при потребі користуються підказкою – словами для довідки.)

Командири команд зачитують отримані вірші. Відбувається перевірка та обговорення.

7. Перегортаємо 7 сторінку « Ми патріоти ».

- Кожен патріот добре знає історію та традиції свого народу. Спробуємо свої сили та дамо відповіді на запитання вікторини.

Вікторина « Чи знаєш ти свою країну?»

* Назва нашої держави? (*Україна*)

* Столиця України? (*Київ*)

* Основні кольори нашої прапора? (*Синій і жовтий*)

* Назвіть державні символи України. (*Герб, Гімн, Прапор України*)

* Назвати рослини - символи України. (*Верба і калина*)

* Назвати обереги українського народу. (*Віночок, рушник*)

* Ім'я найвідомішого українського поета. (*Тарас*)

* Яка велика річка протікає на Україні? (*Дніпро*)

* Частина світу, в якій знаходиться наша Батьківщина. (*Європа*)

* З чим українці зустрічають гостей? (*З хлібом - сіллю*)

- Дякую, діти, за чудову роботу! Я вірю, що ви ростете справжніми патріотами нашої Батьківщини і обов'язково прославите її своїми добрими справами.

IV. Підсумок уроку.

1. Створення композиції « Уквітчана Україна ».

Діти на паперових кетягах калини та листочках пишуть побажання для Батьківщини та прикріплюють їх на гілочках калинового куща, що на дошці.
(отримується кущ калини із словами, кетягами та листочками)

- Хай цей калиновий кущ буде символом нашої майбутньої України - соборної, заможної, мирної та рідної всім нам.

2. Заключна бесіда.

- Про яку Україну ви мрієте?

- Що ви вже зараз для цього можете зробити?

3. Слово вчителя.

- Любі діти! Кожен із нас творить своє майбутнє та майбутнє нашої

країни. Хоча ви ще навчаєтесь в школі, проте вже будете наше спільне майбуття.

- Закінчити наш урок я хочу словами вірша Любові Компанієць

Люблю я в рідному краю
Веселі співанки пташині,
І річки бистру течію,
І руту – м'яту при долині;
Пропахлі вітром колоски,
Гінке, гінке безмежне поле,
Яким уранці йду до школи;
І перші проліски в гаю,
І щедре сонечко в блакиті...
Люблю Вітчизну я свою,
Вона найкраща в цілім світі.

Список використаних джерел

1. Третяк О.П. Виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів. Частина 1. – Х. : Вид. група «Основа», 2013. – 159, [1] с.
2. Виховні заходи. 1-4 класи. – Тернопіль: Мандрівець, 2008.
3. Дітям про державну та народну символіку України (Упоряд. Л.М. Римар). – Х.: Вид. гр. «Основа», 2004.
4. Куріпта В.І. Сценарії позакласних заходів для 1-4 класів. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 368 с. – (Б-ка журн. «Початкове навчання»; Вип. 5 (29)).
5. Сценарії свят в початковій школі 1 - 4 класи . – Торсінг-плюс, 2005.